

HAZARDNÍ HRANÍ V ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2020

Toto číslo Zaostřena obsahuje souhrn *Výroční zprávy o hazardním hraní v ČR v r. 2020* zpracované Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti (NMS). Zpráva předkládá aktuální informace a trendy regulace a politiky v oblasti hazardního hraní, trhu s hazardními hrami, hraní hazardních her, problémového hráčství, sociálních dopadů, kriminality spojené s hazardními hrami a také prevence a léčby problémového hráčství.

Obsah

Souhrn výsledků
Regulace a politika v oblasti hazardních her
Trh s hazardními hrami
Hazardní hraní v populaci
Problémové hráčství
Zdravotní a sociální dopady
Kriminalita
Prevence
Léčba

- Sazba daně z hazardních her je 23 % pro kursově sázky (KS), totalizátorové hry, bingo, živou hru (ŽH), tombolu a turnaj malého rozsahu, a 35 % pro loterie a technické hry (TH). Sazba pro loterie se od ledna 2020 zvýšila z 23 % na 35 %.
- Ministerstvo financí (MF) v září 2020 spustilo provoz Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách. K 1. 4. 2021 bylo v rejstříku zapsáno přibližně 206 tis. osob, z toho téměř 1 tis. osob na vlastní žádost.
- V posledních letech se v restauracích a barech začaly objevovat terminály určené k hraní loterií a kurzovému sázení. Některé hazardní hry dostupné prostřednictvím těchto terminálů mají velmi rizikové charakteristiky.
- Celkem 65 % výnosu daně z HH u TH (land-based i on-line) je děleno mezi obce a to poměrně podle počtu herních pozic TH land-based, ale TH on-line jsou dostupné všeobecně bez ohledu na dostupnost TH land-based v obcích. V r. 2020 šlo o výnosy z TH on-line v celkové výši přibližně 2,1 mld. Kč.
- Provozování TH na svém území reguluje více než 700 obcí a 63 % z nich ho vůbec neumožňuje. Mezi obcemi regulujícími provoz TH je všech 35 největších měst a až na dvě výjimky i všechna města s více než 20 tis. obyvateli.
- Ustálenou praxí se stala minimalizace povinného varování před riziky v reklamách na hazardní hry. Propagace provozovatelů HH formou sponzoringu sportovních lig, klubů a událostí nepodléhá stejné regulaci jako reklama na HH a nemusí tedy obsahovat žádná varování.

Souhrn výsledků

Politika a regulace

- Zákon o hazardních hrách (ZHH), který od r. 2017 představuje základní legislativní rámec regulující oblast hazardních her (HH), v r. 2020 doznal dílčích změn, a to v částech týkajících se např. evidence a výkaznictví provozování HH, rejstříku osob vyloučených z hazardního hraní, sebeomezujících opatření a kontrolní a dozorové činnosti nad provozováním HH.
- Celní správa (CS) od r. 2017 projednávala přestupky v oblasti hazardních her land-based. Od října 2019 byla i kontrola v oblasti HH on-line vykonávána zejména CS a od 1. 1. 2021 je CS v této oblasti příslušná rovněž k ukládání sankcí.

Trh s hazardními hrami

> V souvislosti s COVID-19 byl přerušen provoz heren, kasin a sázkových kanceláří na období přibližně třetiny r. 2020. Přerušování sportovních soutěží na jaře r. 2020 výrazně omezilo příležitosti ke kursovému sázení.

> Od r. 2011, kdy bylo v ČR přes 100 tis. povolených TH, jejich počet klesá. K 1. 1. 2021 jich bylo povoleno 33 tis., což je o 11 % méně než v předchozím roce. Nejvyšší počet TH na 1000 obyvatel má Karlovarský kraj (6,8) a nejmenší kraj Vysočina (1,2).

> Počet provozoven s TH, který dosáhl historického maxima v r. 2011 (8367), se dlouhodobě snižuje. K 1. 1. 2021 bylo v ČR 1007 provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou (meziroční pokles o 13 %), tj. 9 provozoven na 100 tis. obyvatel ČR. Poprvé v historii bylo kasin více než heren (532 resp. 53 %).

> K 1. 1. 2021 bylo v ČR celkem 2175 land-based sázkových kanceláří na 2002 unikátních adresách což je přibližně stejně jako v minulém roce.

> Místa, kde lze provozovat číselné a okamžité loterie, nejsou v ČR regulována. Číselné loterie si bylo možné vsadit na téměř 15 tis. místech v trafikách, v obchodech, v sázkových kancelářích, na poštách, ale i na sázkových terminálech v barech či restauracích.

> Hráči v r. 2020 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 32,7 mld. Kč, což je o 3,6 mld. Kč (9,9 %) méně než v r. 2019. Celkem bylo do hry vloženo 393,1 mld. Kč a na výhrách bylo vyplaceno 360,4 mld. Kč.

> Nejvyšší podíl příjmů provozovatelů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) land-based, které tvořily 27,5 % trhu a utržily 9,0 mld. Kč. Kursově sázky on-line utržily 7,6 mld. Kč (23,2 % trhu), loterie land-based 6,4 mld. Kč (19,4 %) a TH on-line 6,1 mld. Kč (18,7 %).

> Bez rozlišování HH na land-based a on-line tvořily TH 46,2 % příjmů provozovatelů ze hry, kursově sázky (KS) 25,6 %, loterie 24,2 % a živé hry (ŽH) 4,0 %. V land-based prostředí bylo prohráno 52,4 % a v on-line prostředí 47,6 % celkové prohrané částky. Dlouhodobě narůstá podíl peněz prohraných on-line.

> Výběr daně z HH dosáhl v r. 2020 celkem 10,1 mld. Kč a vzhledem k předchozímu roku se příliš nezměnil. Inkaso daně z TH bylo 5,5 mld. Kč (o 10 % méně než v r. 2019) a z ostatních HH 4,6 mld. Kč (o 15 % více než v r. 2019). Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě roste a v r. 2020 se zvýšil na 51 %.

Hraní hazardních her v obecné populaci

> V r. 2020 byl zaznamenán mírný meziroční pokles prevalence hraní HH v posledních 12 měsících, který může do určité míry souviset s opatřeními zavedenými v souvislosti s epidemií COVID-19.

> Hraní HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo 35–50 % dospělých, přičemž nejčastěji je uváděna účast na loteriích.

> K nejčastěji uváděným HH mimo loterie patří dlouhodobě KS land-based (5–15 % v posledních 12 měsících podle studie) spolu s KS (včetně live sázek) on-line (3–17 %),

následované TH land-based (3–6 %). V nižší míře je uváděno hraní živých her v kasinu (1–3 %), a to jak v prostředí land-based, tak on-line.

> Dlouhodobě roste prevalence hraní u loterií, ale také u HH mimo loterie. Nárůst lze sledovat u obou pohlaví (s vyšším nárůstem mezi muži) a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let. K nárůstu přispělo pravděpodobně otevření on-line prostředí v ČR pro všechny typy her od r. 2017.

> Dlouhodobě lze pozorovat výrazně vyšší prevalenci hraní HH jiných než loterie mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let. Prevalence hraní jiných HH než loterií je několikanásobně vyšší mezi muži.

> Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává od r. 2015 na přibližně stejné úrovni – hraní HH v posledních 12 měsících uvádí 9,2–10,5 % studentů. Oproti předchozím letům se ale zvýšil podíl těch, kteří hráli s frekvencí jednou měsíčně nebo méně často, naopak klesl podíl těch, kteří uvedli pravidelné hraní HH.

> Za r. 2020 jsou k dispozici údaje z každoroční studie mezi žáky ZŠ a SŠ v Praze. Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 10,0 % dotázaných (15,0 % chlapců a 4,6 % dívek), opakované hraní 3,6 % (6,3 % chlapců a 0,7 % dívek).

Problémové hráčství

> Odhady pomocí škály Lie/bet z Výzkumu občanů ukazují meziroční nárůst prevalence problémového hraní v obecné populaci (1,6 % v r. 2019, 2,9 % v r. 2020).

> V dlouhodobém horizontu došlo ke snížení – v l. 2013 a 2014 se v riziku nacházelo 3,6 %, resp. 3,9 % dospělé populace.

> Při extrapolaci výsledků získaných v l. 2017–2020 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku problémového hráčství přibližně 144–254 tis. osob, z toho ve vysokém riziku se nacházelo přibližně 60–110 tis. osob.

> Napříč studiemi se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství je mezi hráči TH land-based a hráči KS (včetně live sázek) on-line.

> Přibližně pětina až třetina těch, kteří hráli TH v posledních 12 měsících, se nachází v pásmu vysokého rizika, mezi hráči on-line HH včetně KS on-line je tento podíl přibližně 10–20 %.

> Adiktologické služby evidují nárůst hráčů HH on-line, zejména KS, a pokles počtu hráčů TH land-based. V některých službách začali převažovat hráči KS.

Dopady a léčba

> Studie mezi hráči v léčbě v r. 2019 potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity. Až 63 % hráčů před léčbou trpělo úzkostně-depresivní poruchou a dalších 20 % vykazovalo zvýšené riziko této poruchy. Myšlenky na sebevraždu mělo někdy v životě 49 % a 22 % se o sebevraždu pokusilo.

> Celní správa zajistila v r. 2020 celkem 770 nelegálně provozovaných TH včetně 433 tzv. kvízomatů. Na konci

dubna 2021 bylo na seznamu blokových internetových stránek s nelegální nabídkou HH téměř 220 webových stránek.

- > ÚV ČR/RVKPP v r. 2020 podpořilo celkem 20 programů specifické adiktologické primární prevence. Témata prevence HH či nadužívání nových technologií byla částečně obsažena v nabídce většiny z nich.
- > Roste nabídka on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké. Nejvyužívanější on-line poradnou je koncimshranim.cz organizace SANANIM, od r. 2018 funguje Národní linka pro odvykání hraní (tel. 800 350 000).
- > Zejména díky finanční podpoře ÚV ČR/RVKPP roste podpora specializovaných služeb pro hráče HH. Jedním z cílů je vytvořit základní síť specializovaných programů pro tuto klientelu ve všech krajských městech.
- > V r. 2020 existovalo 10 krajských center pro hráče HH a programy pro tuto klientelu byly dostupné ve 33 měsících, šlo zejména o ambulance.
- > Míra vstupu hráčů HH do léčby je poměrně nízká, i když kapacita a dostupnost specializované péče v ČR roste. X

Regulace a politika v oblasti hazardních her

> Oblast hazardního hraní je součástí integrované politiky v oblasti závislostí jak na státní, tak na krajské a obecní úrovni. Regulačním orgánem v oblasti provozování hazardních her (HH) je Ministerstvo financí (MF). Koordinačním a poradním orgánem vlády v otázkách politiky v oblasti závislostí je Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).

Hlavními dokumenty politiky v oblasti závislostí byly Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027 a její akční plán na období 2019–2021. V listopadu 2020 RVKPP projednala průběžnou zprávu o plnění aktivit tohoto akčního plánu. Do konce r. 2020 bylo průběžně plněno nebo splněno 13 z 15 aktivit týkajících se HH. Aktivita týkající se ochrany dětí a mladistvých na internetu a nástroje pro vyhledávání hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství zůstaly nesplněny.

V I. 2013–2015 vyhlášoval ÚV ČR (resp. Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky) dotační řízení na podporu projektů v oblasti prevence a léčby problémového hráčství ve výši 3–5 mil. Kč ročně. Od r. 2016 se částka určená na projekty v oblasti hazardního hraní pohybuje v rozmezí 20–25 mil. Kč ročně.

Základní legislativní rámec regulace HH představuje od r. 2017 zákon o hazardních hrách (ZHH). Přečodná ustanovení ZHH umožňují provozování HH povolených ještě podle starší právní

Použité zkratky

CS	Celní správa ČR
HH	hazardní hra/y, hazardní hraní
KS	kurzová/é sázka/y
MF	Ministerstvo financí ČR
Národní strategie 2010–2018	Národní strategie protidrogové politiky na období 2010–2018
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
OZV	obecně závazná vyhláška
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
TH	technická/é hra/y (zejména tzv. automaty)
VHP	výherní hrací přístroj/e
VLT	videoloterijní terminál
ZHH	zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách (nový)
ZoL	zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách (starý)
ŽH	živá/é (kasinová/é) hra/y

úpravy (v r. 2020 bylo v ČR povoleno 777 takových TH), ale i v tomto případě musí provozovatelé splnit většinu podmínek podle ZHH, jako jsou např. povinnost registrace a uživatelského konta, informační povinnosti, nabídka sebeomezení.

ZHH byl v r. 2020 novelizován (s účinností od 1. 1. 2021) v částech týkajících se např. evidence a výkaznictví provozování HH, rejstříku osob vyloučených z hazardního hraní, sebeomezujících opatření (aby se pokud možno vztahovala na všechny hry jednoho typu nebo na více typů HH), kontrolní a dozorové činnosti nad provozováním HH.

Od r. 2017 byly orgány pověřeny dozorem nad dodržováním ZHH Celní správa (CS) a MF. CS projednávala přestupky v oblasti hazardních her land-based a MF v oblasti hazardních her on-line. Od října 2019 byla i kontrola v oblasti HH on-line vykonávána zejména CS a od 1. 1. 2021 je CS v této oblasti příslušná rovněž k ukládání sankcí.

MF v září 2020 spustilo provoz Rejstříku fyzických osob vyloučených z účasti na hazardních hrách. Od prosince 2020 musí provozovatelé HH zamezit hře osobám v něm zapsaným. V rejstříku jsou ze zákona zapsáni lidé pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi, osoby v úpadku, se soudně uloženým zákazem hrát HH a lidé, kteří o zápis do rejstříku sami požádají. Novelou ZHH dojde od července 2022 k rozšíření rejstříku o osoby, za které bude stát platit náhradní výživné. Pro účely zápisu do rejstříku je k dispozici také interaktivní formulář dostupný na stránkách MF. K 1. 4. 2021 bylo v rejstříku zapsáno celkem 205 923 osob, z nich 889 na vlastní žádost a 205 034 z moci úřední. Podle informací z pomáhajících služeb pro hazardní hráče stoupá mezi hráči zapsanými do rejstříku zájem o nelegálně provozované HH, zejména on-line.

Podle ZHH není možno od r. 2017 provozovat technické hry (TH) mimo herny a kasina (tj. např. v restauracích nebo barech). V posledních letech se však v restauracích a barech (kam mají přístup i děti a mladiství) začaly objevovat terminály, na kterých lze (pouze za předchozí asistence obsluhujícího

personálu) hrát kursové sázky (KS) nebo loterie, které mají velmi rizikové herní charakteristiky.

Od ledna 2020 došlo ke změně daňových sazeb novelou zákona o dani z hazardních her, kdy se zvýšila sazba u loterií z 23 % na 35 %. Od 1. 1. 2020 existují tedy v ČR dvě sazby daně z HH: (1) 23 % pro kursové sázky, totalizátorové hry, bingo, živou hru, tombolu a turnaj malého rozsahu, (2) 35 % pro loterie a technické hry. Na podzim se v Poslanecké sněmovně parlamentu v rámci daňového balíčku projednávaly 3 poslanecké novely na změnu daňových sazeb u HH, které však nebyly schváleny.

OBRAZEK 1

Sázkový terminál

Zdroj: www.facebook.com [2021-05-06]

Od 1. 1. 2017 je výnos z daně u TH dělen v poměru 35 : 65 ve prospěch obcí, u ostatních HH zůstalo dělení 70 : 30 ve prospěch státu. Poměr u TH platí i u TH on-line. Protože výnos daně z TH se dělí poměrně mezi obce podle počtu herních pozic TH land-based, získávají obce, na jejichž území jsou provozovány TH land-based, poměrnou část také z výnosu TH on-line. To je problematické vzhledem k tomu, že TH on-line jsou všeobecně dostupné bez ohledu na jejich dostupnost v obcích. Z tohoto důvodu by bylo vhodnější dělit výnosy z TH on-line stejným způsobem jako u ostatních HH mimo TH. V r. 2020 šlo o výnosy z TH on-line v celkové výši přibližně 2,1 mld. Kč.

Mezinárodní arbitráž kyperských firem proti Česku

V souvislosti s hazardním hraním je proti Česku na základě česko-kyperské dohody o ochraně investic vedena mezinárodní arbitráž kyperskými firmami WCV Capital Ventures Cyprus Limited a Channel Crossings Limited. Tyto kyperské firmy ovládají firmu SYNOT TIP, a. s., která v ČR provozuje hazardní hry. Předmětem arbitráže je údajné zmaření investic těchto firem ve společnostech skupiny SYNOT českým státem. K tomu mělo dojít v souvislosti s OZV omezujícími provozování TH v obcích po r. 2011. Technické hry válcového typu (tzv. výherní automaty) byly povolovány podle různých ustanovení ZoL, šlo zejména o kategorie „výherní hrací přístroj“ (VHP) a „videoloterijní terminál“ (VLT). Do r. 2011 měly obce v ZoL explicitně stanoveno právo regulovat pouze TH povolené jako VHP, ale některé obce regulovaly i TH povolené jako VLT. Stávalo se i to, že obce na svém území zakázaly provozování VHP a hazardní firmy si tam nechaly povolit VLT. To bylo důvodem řady soudních sporů obcí se státem. Ústavní soud v r. 2011 potvrdil právo obcí regulovat všechny TH nezávisle na kategoriích, podle kterých byly povoleny, což vedlo k odebrání tisíců povolení k provozování TH, zejména VLT, ve správních řízeních MF. Jednou z firem, které byla tato povolení v souladu s rozhodnutím Ústavního soudu odebrána, byla právě firma SYNOT TIP, a. s. Výši údajné zmařené zahraniční investice vyčíslily firmy na přibližně 1 mld. Kč.¹ V této arbitráži by mělo být rozhodnuto v r. 2021. Majitelem obou kyperských firem a tedy i firmy SYNOT TIP je Čech Ivo Valenta, zastupitel Zlínského kraje, bývalý senátor a nejštědřejší individuální dárcce českých politických stran a hnutí.

Hazardní hraní a Covid-19

Oblast hazardního hraní byla v r. 2020 výrazně ovlivněna pandemií COVID-19 a opatřeními, která byla v souvislosti s ní přijata. Pandemie měla dopad na trh s hazardními hrami (HH), dostupnost HH, nabídku sportovních sázek, životní styl, trávení volného času a další faktory ovlivňující hráčské chování a v neposlední řadě také na nabídku a dostupnost prevence, poradenství a léčby pro hazardní hráče a jejich blízké.

¹ <https://www.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/obri-loterijni-arbitraz-uz-miri-k-podstate-veci-senator-valenta-chce-po-statu-miliardu-1350702> [2021-05-17]

Růst počtu obcí regulujících HH na svém území prostřednictvím obecně závazných vyhlášek (OZV) se v posledních letech výrazně zpomalil. V r. 2020 se jejich počet zvýšil o 3 na 709 obcí, z nich úplně zakazovalo TH 444 obcí (63 %). Všech 35 nejlidnatějších měst v ČR má OZV regulující HH a z 61 obcí s populací nad 20 tis. obyv. neměly OZV v r. 2020 pouze 2.

Legislativní rámec oblasti regulace reklamy na HH se v r. 2020 nezměnil. Varování před riziky HH v reklamě na HH je často nezřetelné. Snaha minimalizovat povinné varování před riziky HH v reklamách a učinit ho tak nesrozumitelným adresátům reklamního sdělení se stala ustálenou praxí. Propagace provozovatelů HH je nedílnou součástí sportovního marketingu (např. na internetových stránkách sportovních klubů, na stadionech nebo dresech hráčů), kde nepodléhá žádné regulaci. ✕

Trh s hazardními hrami

> V souvislosti s COVID-19 byl přerušen provoz heren, kasin a sázkových kanceláří celkem ve třech obdobích: od 13. 3. do 25. 5. 2020, od 12. 10. do 3. 12. 2020 a od 18. 12. 2020 do 30. 5. 2021. Provoz heren, kasin a sázkových kanceláří tak byl přerušen na období přibližně třetiny r. 2020. Na jaře 2020 došlo k úplnému zastavení sportovních soutěží téměř na celém světě a řada velkých sportovních událostí byla rušena i v následujícím období r. 2020 a 2021, což výrazně omezilo příležitosti ke KS.

K 1. 1. 2021 mělo povolení provozovat HH v ČR celkem 51 společností, pouze 2 z nich neměly sídlo v ČR. Celkem 8 společností provozovalo loterie (z toho 3 on-line), 8 KS (z toho 6 on-line), 44 TH (z toho 8 on-line), 36 ŽH (z toho 5 on-line) a 1 bingo land-based.

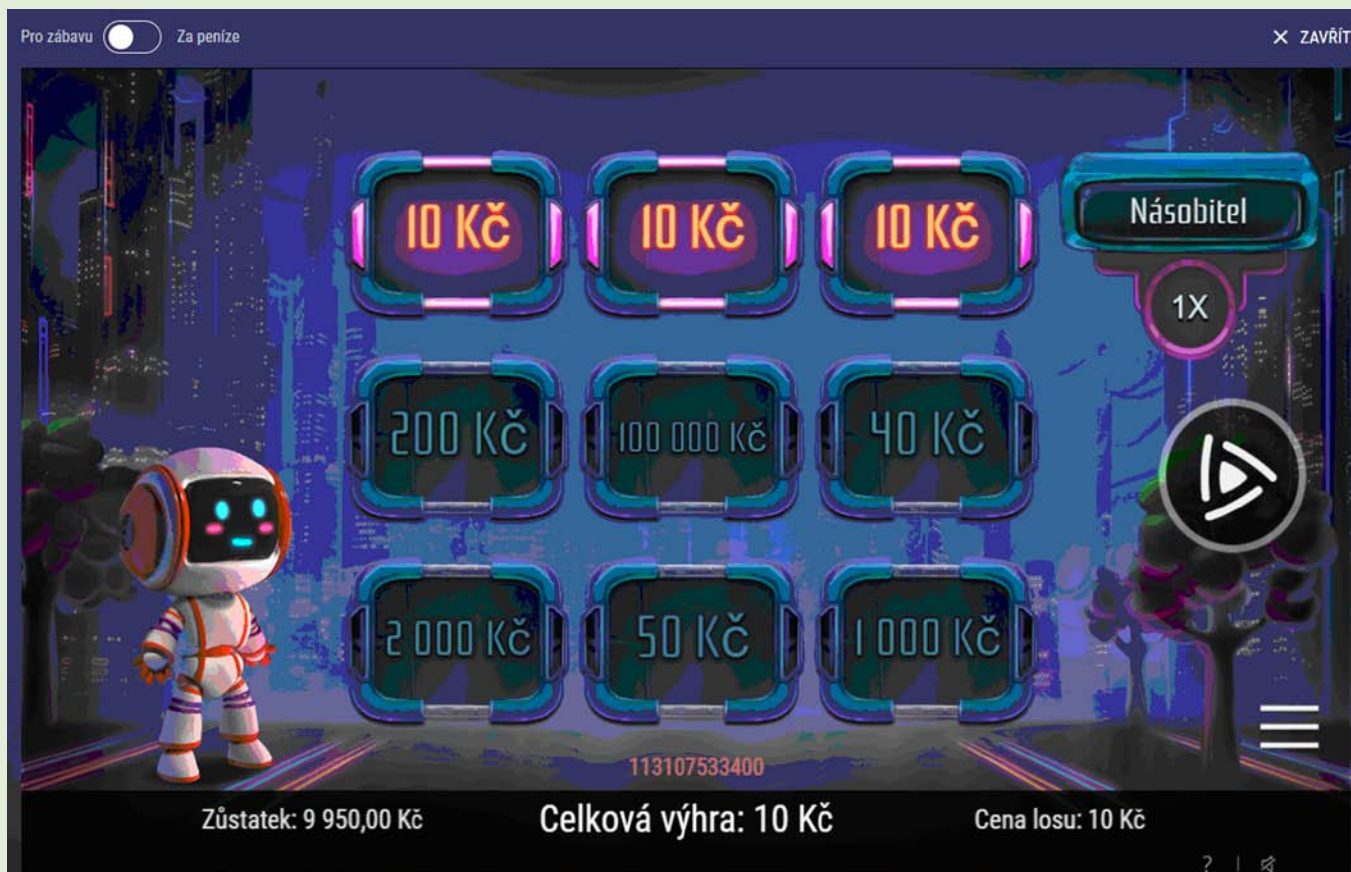
Hazardní hry on-line

Povolení na on-line technické hry mělo na začátku r. 2021 celkem 8 společností, na kursové sázky 6 společností a na živé hry 5 společností. On-line loterie měly povolení provozovat tři společnosti, všechny tři měly povolení na on-line číselné loterie. Dvě z nich, Sazka a Fortuna, provozovaly on-line loterii na webových stránkách spolu s kursovými sázkami a technickými hrami. Povolení

na on-line stírací losy měla pouze Sazka. Řada on-line stíracích losů nabízených Sazkou se svým vzhledem i rychlostí hry podobá on-line technickým hrám. Tyto „stírací losy“ lze koupit a „setřít“ v intervalu přibližně 2 sekund, což je stejné jak maximální povolená rychlost protočení válců technické hry.

OBRÁZEK 1

Sázkový terminál

Zdroj: www.facebook.com [2021-05-06]

Od r. 2011, kdy bylo v ČR přes 100 tis. povolených TH, jejich počet klesá. K 1. 1. 2021 jich bylo povoleno 33 tis., tj. 3,1 na 1000 obyvatel (meziroční pokles o 10,6 %). K meziročnímu poklesu došlo ve všech krajích. Nejvyšší absolutní počet TH má Praha, nejvyšší relativní počet TH má Karlovarský kraj (6,8 na 1000 obyvatel); nejméně TH je na Vysočině (1,2). Počet TH za poslední tři roky nejvíce klesl v krajích Moravskoslezském (o 58 %), Pardubickém (o 56 %) a Vysočina (o 51 %).

Počet provozoven s TH, který dosáhl historického maxima v r. 2011 (8367), se dlouhodobě snižuje. Provozoven s povolenou živou a/nebo technickou hrou bylo k 1. 1. 2021 celkem 1007 (meziroční pokles o 13 %), tj. 9 na 100 tis. obyvatel ČR, z toho bylo 532 kasin. Kasin bylo poprvé v historii více než heren, jejich podíl se zvýšil na 53 %. Největší podíl kasin měla Praha (83 %).

Kvůli zákonným podmínkám se TH a živé hry (ŽH) koncentrují do větších heren a kasin. Zatímco na konci r. 2017 mělo 72 % provozoven méně než 15 povolených herních pozic TH na základě ZoL, k 1. 1. 2021 to byla již pouze 3 % provozoven.

K 1. 1. 2021 bylo v ČR celkem 2175 land-based sázkových kanceláří na 2002 unikátních adresách (2188, resp. 2022 k 1. 1. 2020). Nejvíce sázkových kanceláří provozovaly společnosti Tipsport.net (709) a Fortuna Game (610). V přepočtu na počet obyvatel bylo k 1. 1. 2021 v ČR 20 sázkových kanceláří na 100 tis. obyvatel, nejvíce v krajích Moravskoslezském (32) a Olomouckém (29), nejméně v Královéhradeckém a na Vysočině (oba 12). Velká většina kurzového sázení probíhá v současnosti v on-line prostředí.

Místa, kde lze provozovat číselné a okamžité loterie, nejsou v ČR regulována. Číselné loterie provozované Sazkou si bylo v r. 2021 možné vsadit na téměř cca 7800 terminálech v trafikách či čerpacích stanicích, na cca 1800 pobočkách České pošty, ale i na pokladnách obchodů Tesco (cca 200 prodejen) a Coop (cca 2500 prodejen). Číselnou loterii společnosti Tipsport si bylo možné vsadit v cca 900 sázkových kancelářích včetně kanceláří společnosti Chance. Společnost Fortuna Game nabízela číselné loterie ve svých cca 600 pobočkách a slovenská firma Evona Electronic na cca 400 sázkových terminálech.

Hráči v r. 2020 prohráli v hazardních hrách (HH) v ČR celkem 32,7 mld. Kč, což je o 3,6 mld. Kč (9,9 %) méně než v r. 2019. Celkem bylo do hry vloženo 393,1 mld. Kč a na výhrách bylo vyplaceno 360,4 mld. Kč.

Nejvyšší podíl příjmů provozovatelů ze hry připadl stejně jako v minulých letech na technické hry (TH) land-based, které tvořily 27,5 % trhu a utržily 9,0 mld. Kč. Kurzové sázky on-line utržily 7,6 mld. Kč (23,2 % trhu), loterie land-based 6,4 mld. Kč (19,4 %) a TH on-line 6,1 mld. Kč (18,7 %). Podíl ostatních HH byl pod 5 % (graf 3). Bez rozlišování HH na land-based a on-line tvořily TH 46,2 % příjmů provozovatelů ze hry, KS 25,6 %, loterie 24,2 % a živé hry 4,0 %.

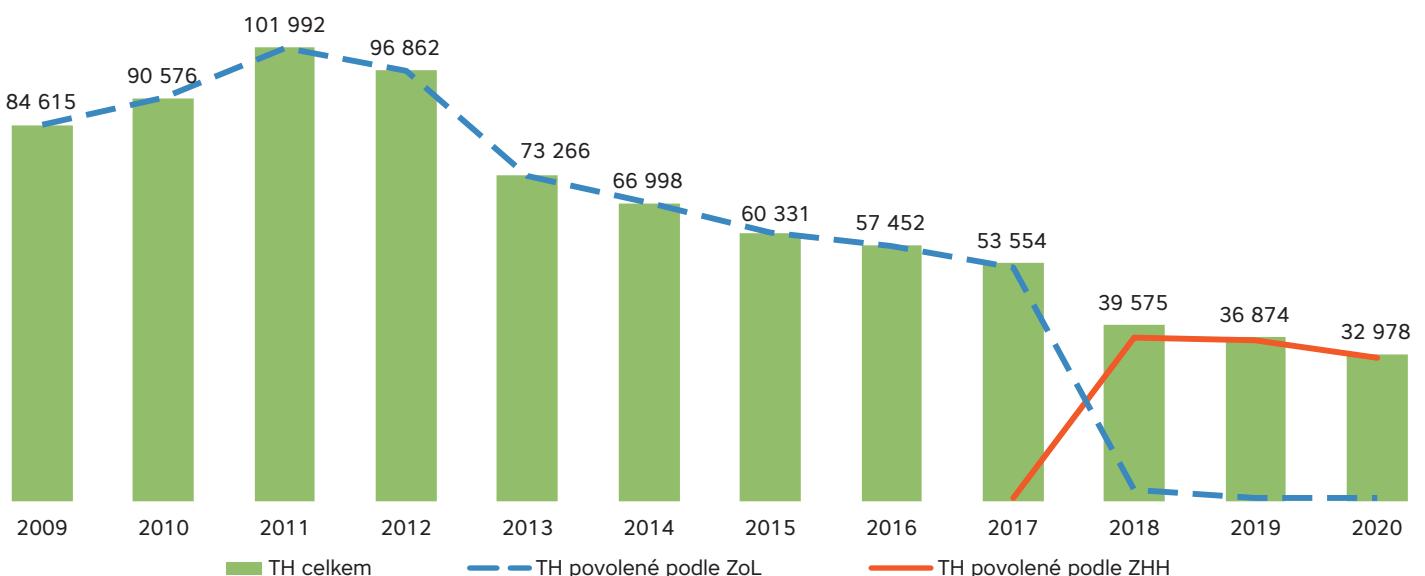
Na změny ve struktuře trhu s HH měla v r. 2020 a 2021 velký vliv pandemie COVID-19. Meziročně se výrazně snížil tržní podíl TH land-based (o 14 p. b.) a naopak výrazně zvýšil podíl TH on-line (o 11 p. b.). V dlouhodobém horizontu roste podíl KS on-line a loterií a klesá podíl TH land-based. Dlouhodobě roste podíl on-line HH, v r. 2020 dosáhl 47,6 %.

Výběr daně z HH dosáhl v r. 2020 celkem 10,1 mld. Kč, což je téměř stejně jako v předchozím roce. V r. 2020 dosáhlo inkaso daně z TH 5,5 mld. Kč (o 10 % méně než v r. 2019) a z ostatních HH 4,6 mld. Kč (o 15 % více než v r. 2019). Příjmy do obecních rozpočtů byly 4,9 mld. Kč (meziroční pokles o 4 %) a do státního rozpočtu 5,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 4 %). Podíl státu na příjmech z daně z hazardních her dlouhodobě roste a v r. 2020 se zvýšil na 51 %.

Pokles příjmů z daně z HH do obecních rozpočtů je způsoben poklesem tržeb z TH land-based, aktuálně navíc zvýrazněným zákazem provozu heren a kasin v souvislosti s COVID-19. Na druhou stranu mají obce z daně z TH on-line stejný podíl jako z TH land-based, což v důsledku nárůstu trhu s TH on-line pokles obecních příjmů zmírňuje.

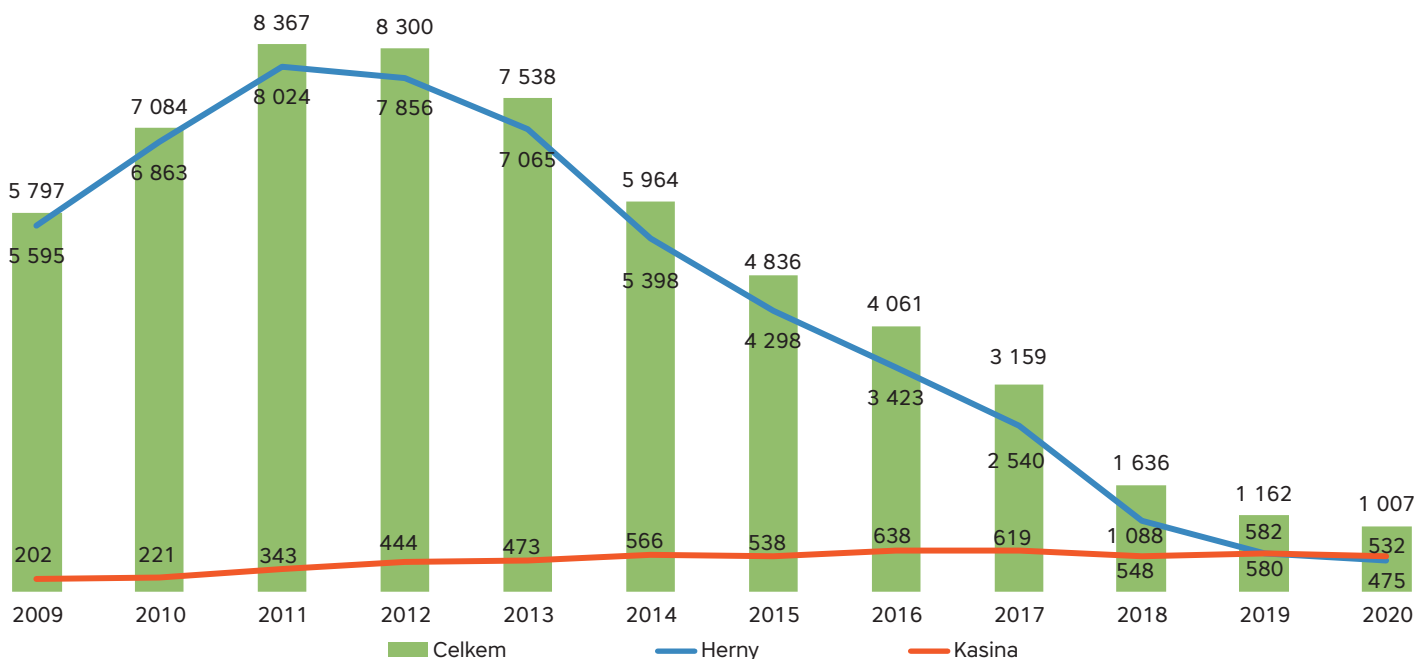
Provozovatelé HH se v období nouzového stavu v souvislosti s COVID-19 v r. 2020 obrátili na MF s žádostí o prominutí minimální dílčí daně z TH po dobu přerušování provozu heren a kasin. Tato část daně odpovídá částce přibližně 100 Kč denně za každou herní pozici jednotlivých povolených koncových zařízení TH bez ohledu na to, zda či v jaké míře je využívána.

GRAF 1
Počet povolených TH v I. 2009–2020

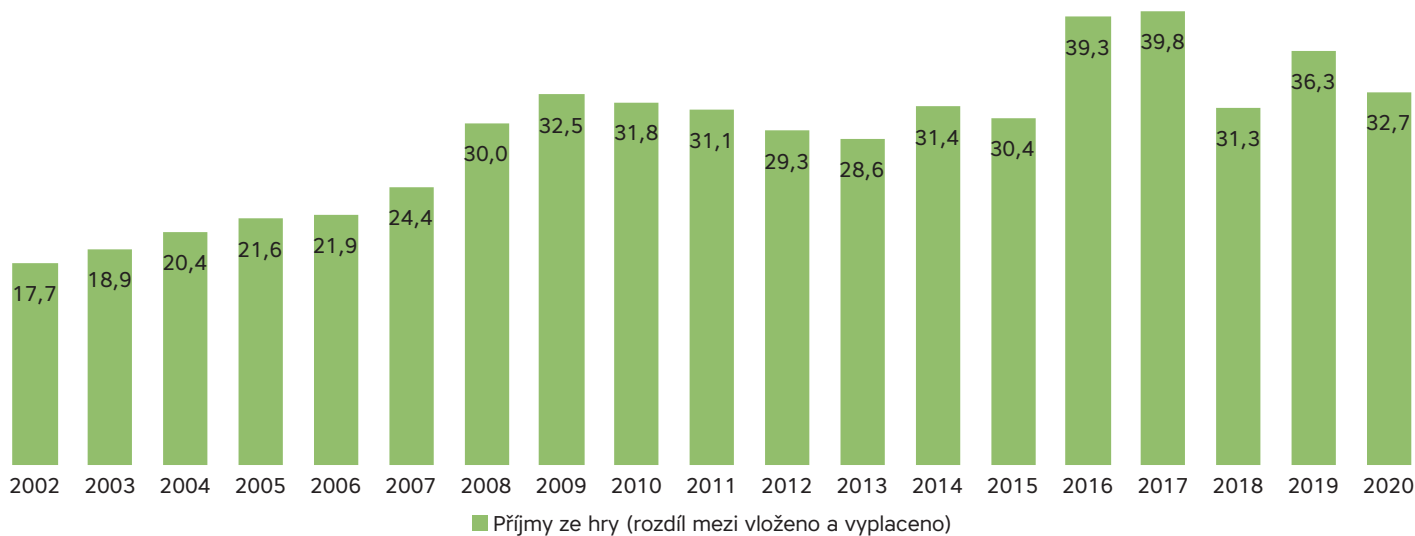
GRAF 2

Počet provozoven s TH a/nebo ŽH v I. 2009–2020

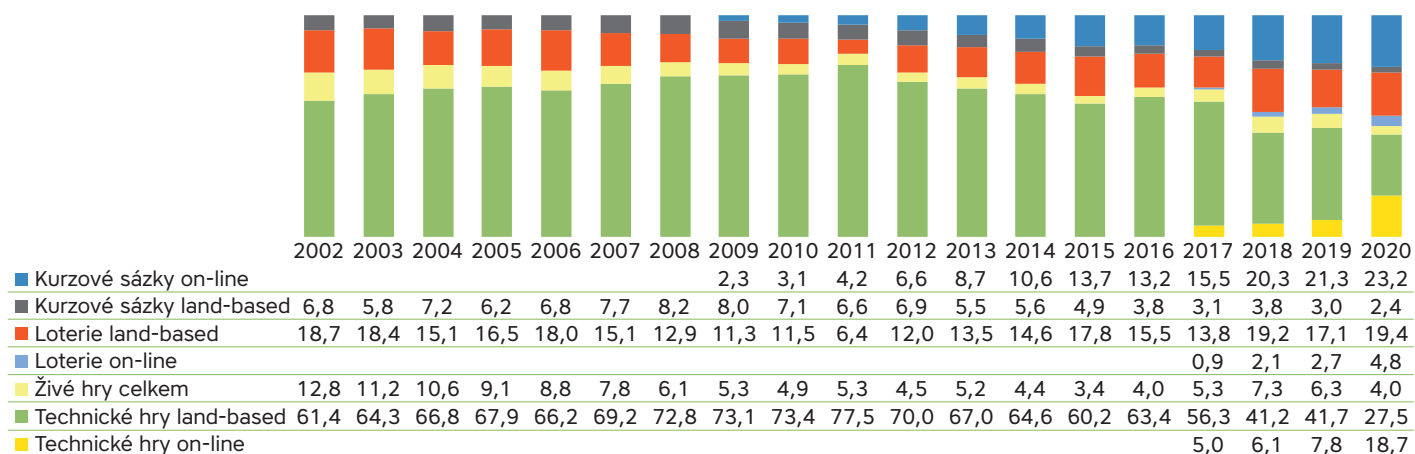
GRAF 3

Objem trhu s hazardními hrami v I. 2002–2020, v mld. Kč

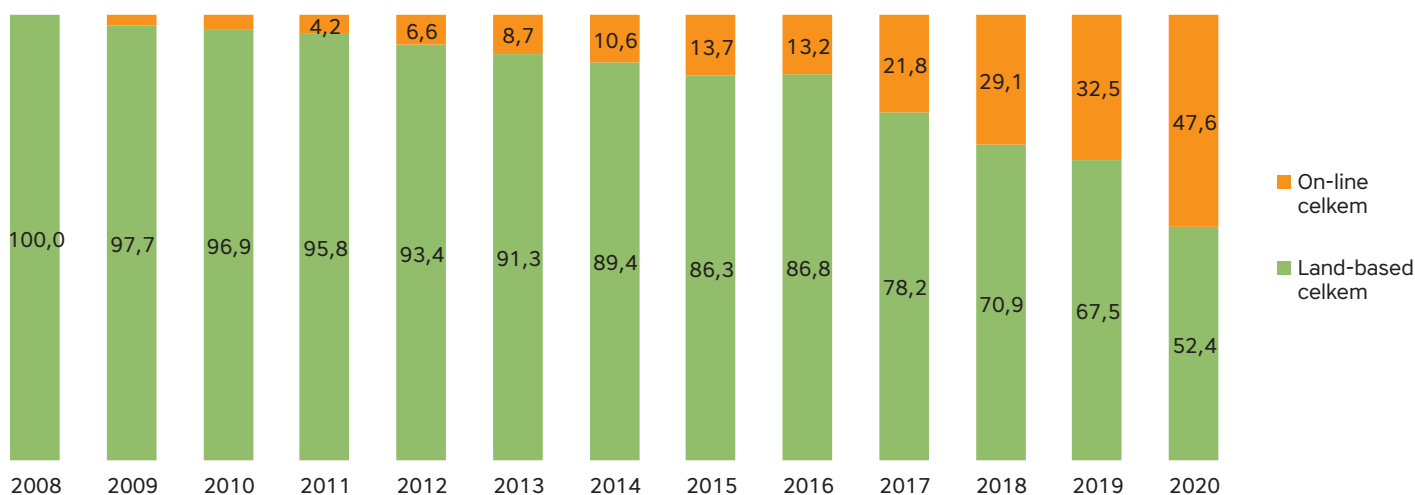
GRAF 4

Vývoj podílů typů hazardních her na trhu podle příjmů ze hry v I. 2006–2020, v %

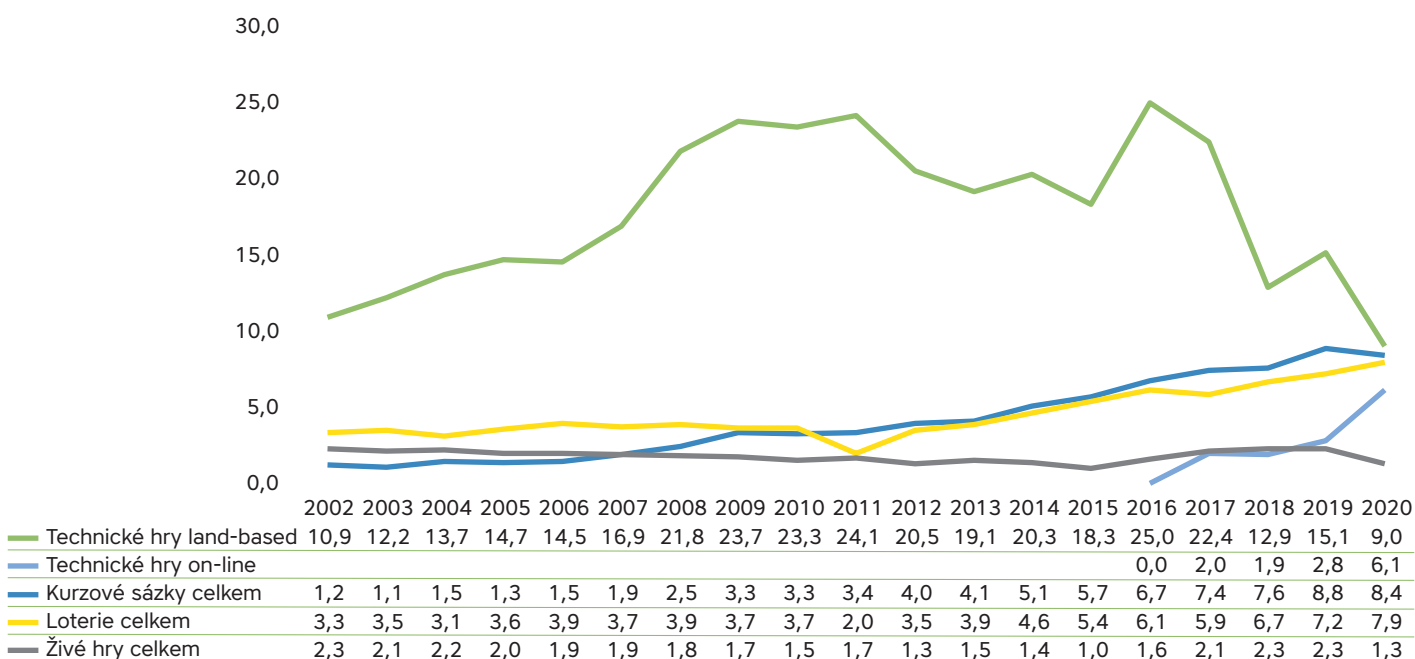
GRAF 5

Vývoj podílu land-based a on-line hazardních her na trhu podle příjmu provozovatelů v I. 2008–2020, v %

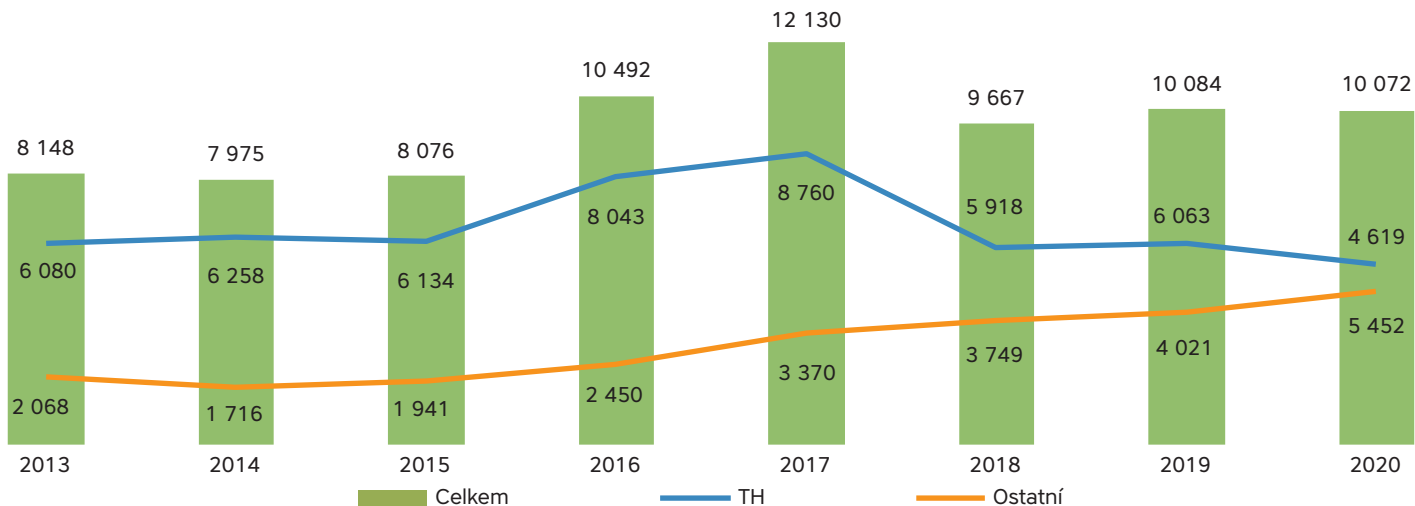
GRAF 6

Vývoj příjmů ze hry u hlavních typů hazardních her v I. 2002–2020, v mld. Kč

GRAF 7

Odvody z TH a ostatních hazardních her v I. 2013–2020, v mil. Kč

Varování před riziky HH v reklamě zaznamenaly pouze přibližně 2/3 osob, které byly reklamě na HH vystaveny. Účinek současných pravidel pro regulaci reklamy na HH je tedy omezený.

Na trhu se objevují i aktivity s prvky HH. V digitálních hrách se stále více využívá tzv. lootboxů, placených součástí hry s prvkem náhody. Některé země lootboxy zakázaly. Jejich povahu a zejména to, zda naplňují definici HH, v současnosti posuzují orgány dozoru nad HH. Digitální hry obsahují také prvky, které přímo imitují HH, např. TH. ✕

V r. 2020 byl zaznamenán mírný meziroční pokles prevalence hraní HH v posledních 12 měsících, který může do určité míry souviset s opatřeními zavedenými v souvislosti s epidemií COVID-19 (např. dočasné uzavření provozoven s land-based HH na jaře i na podzim 2020, omezení příležitostí pro kursové sázky v souvislosti s přerušением sportovních soutěží na jaře 2020). Tento pokles je patrný především ve studiích probíhajících ke konci r. 2020.

Hraní HH (včetně loterií) v posledních 12 měsících uvedlo 35–50 % dospělých, přičemž nejčastěji je uváděna právě účast na loteriích. Dlouhodobě roste prevalence hraní u loterií, ale také u HH mimo loterie. K nárůstu přispělo pravděpodobně otevření on-line prostředí v ČR pro všechny typy her od r. 2017. Nárůst lze sledovat u obou pohlaví (s vyšším nárůstem mezi muži) a rovněž ve skupině mladých dospělých ve věku 15–34 let.

Prevalence hraní HH mimo loterie v r. 2020 mírně klesla, pravděpodobně v souvislosti s opatřeními souvisejícími s COVID-19. Dlouhodobě lze pozorovat výrazně vyšší prevalenci hraní HH jiných než loterie mezi mladými dospělými ve věkové skupině 15–34 let. Prevalence hraní jiných HH než loterií je několikanásobně vyšší mezi muži.

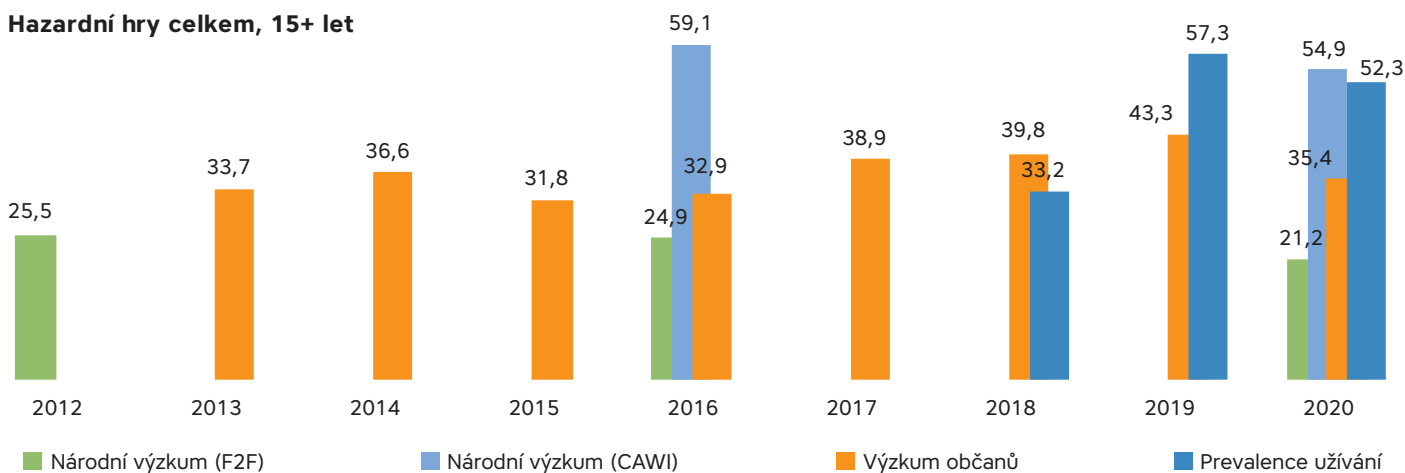
Hazardní hraní v populaci

> Z dlouhodobého hlediska dochází k mírnému nárůstu míry hazardního hraní v dospělé populaci, a to jak v případě loterií, které jsou nejčastěji uváděnou hazardní hrou, tak i v případě ostatních typů HH.

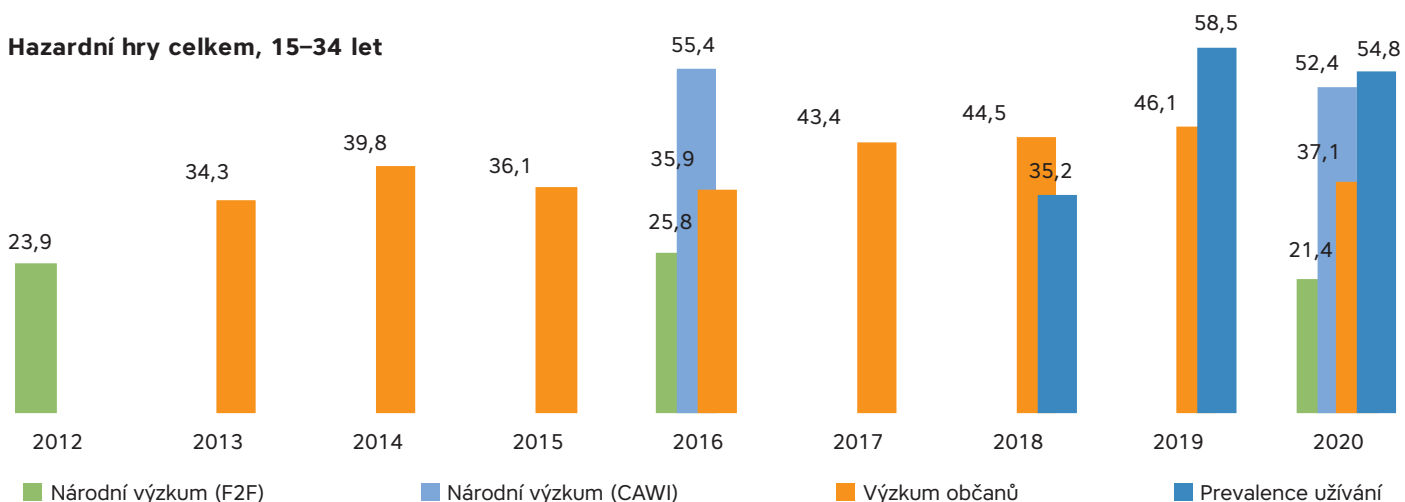
GRAF 8

Prevalence hazardního hraní v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

Hazardní hry celkem, 15+ let

Hazardní hry celkem, 15–34 let

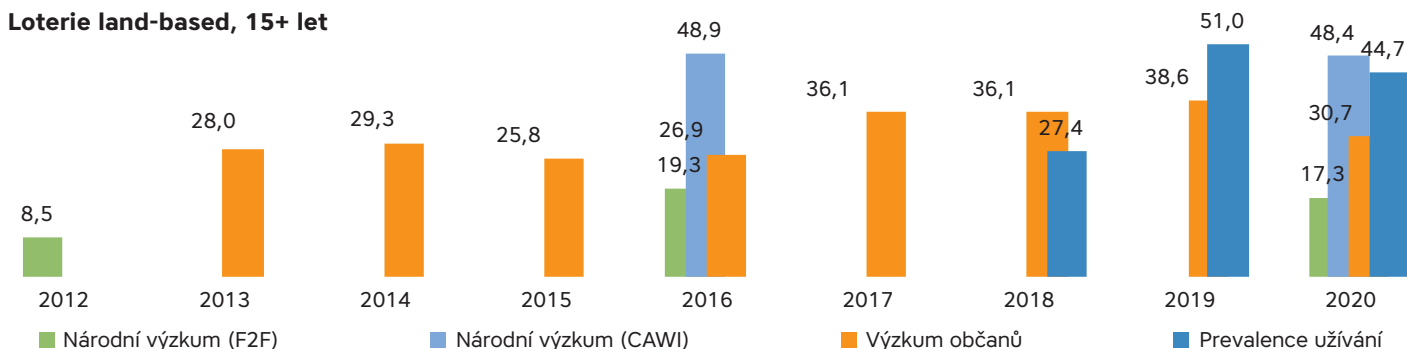

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

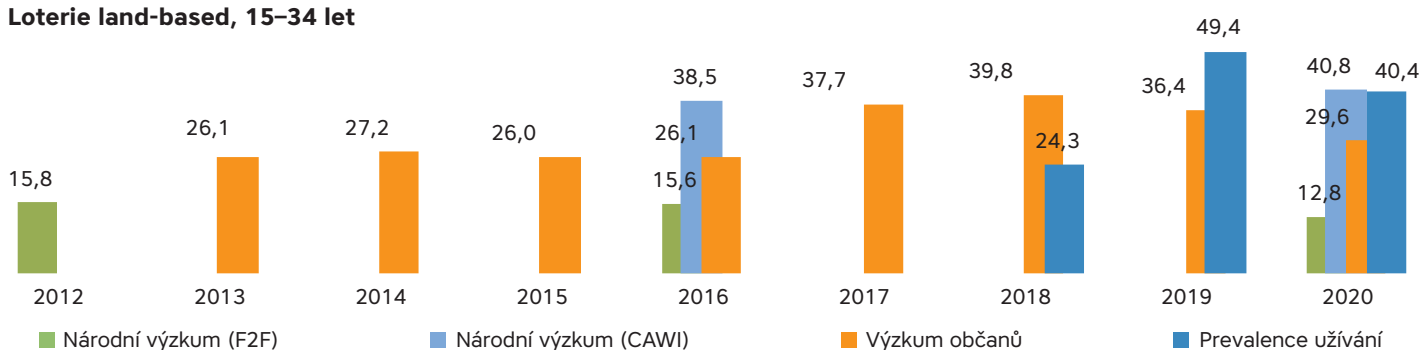
GRAF 9

Prevalence hraní loterií v prostředí land-based v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

Loterie land-based, 15+ let

Loterie land-based, 15–34 let

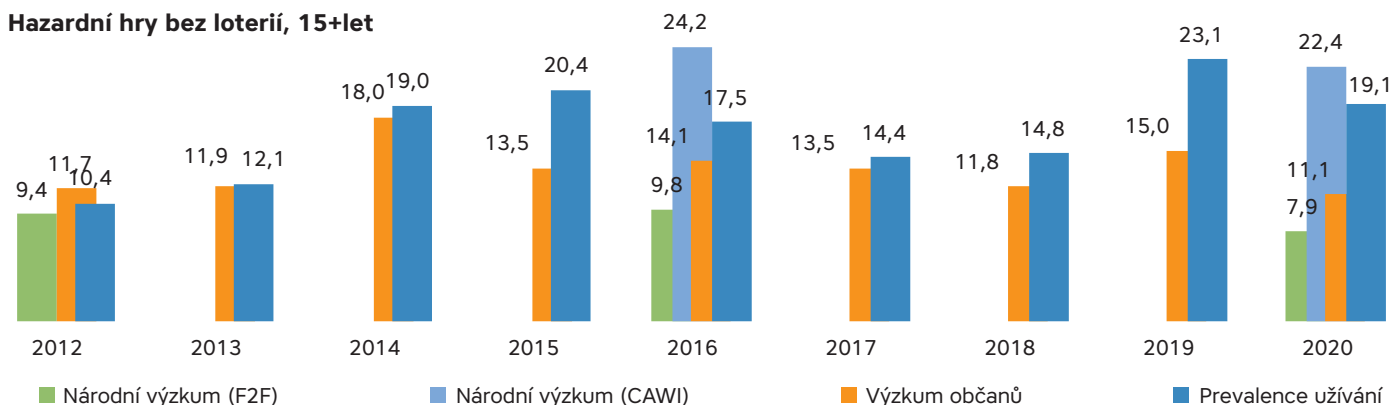

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

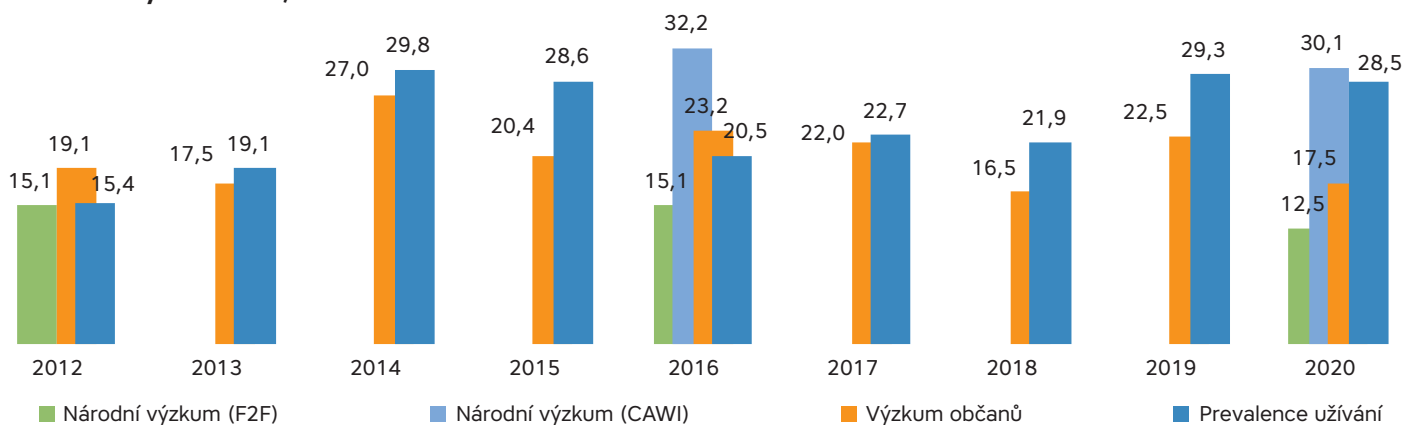
GRAF 10

Prevalence hazardního hraní bez loterií v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

Hazardní hry bez loterií, 15+let

Hazardní hry bez loterií, 15–34 let

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

K nejčastěji uváděným HH mimo loterie patří dlouhodobě KS land-based (5–15 % v posledních 12 měsících podle studie) spolu s KS (včetně live sázek) on-line (3–17 %), následované TH land-based (3–6 %). V nižší míře je uváděno hraní živých her v kasinu (1–3 %), a to jak v prostředí land-based, tak on-line.

Prevalence hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Např. ve studii mezi vězni v r. 2020 byla prevalence hraní TH land-based v posledních 12 měsících (před nástupem trestu) 33 % a mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit 15 %, což je přibližně 10krát, resp. 5krát více než v obecné populaci.

Šetření NMS

NMS provedlo od r. 2012 celkem 20 studií ve 3 řadách, které zjišťovaly míru zkušenosti s hazardním hraním v obecné populaci:

> *Národní výzkum užívání návykových látek* (Národní výzkum) – 3 vlny v l. 2012 (dotazování face-to-face (F2F) a 2016 a 2020 (dotazování F2F i prostřednictvím on-line dotazníku (CAWI)),

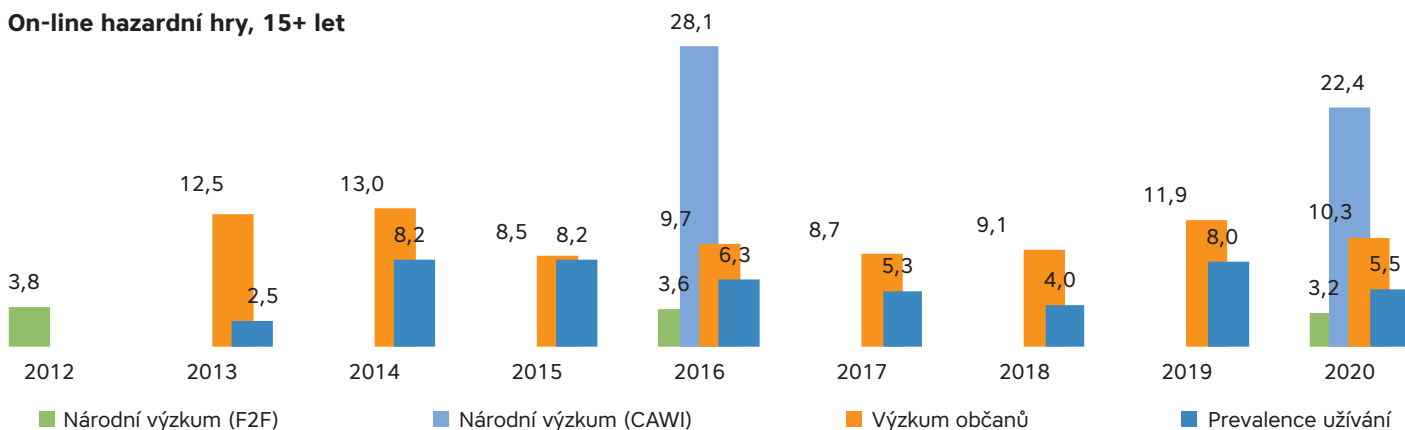
> *Výzkum názorů a postojů občanů České republiky k otázkám zdravotnictví a k problematice zdraví* (Výzkum občanů) ve spolupráci s agenturou INRES-SONES – 8 vln v l. 2013–2020,

> *Prevalence užívání drog v populaci ČR* (Prevalence užívání) ve spolupráci s agenturou ppm factum research – 9 vln v l. 2012–2020.

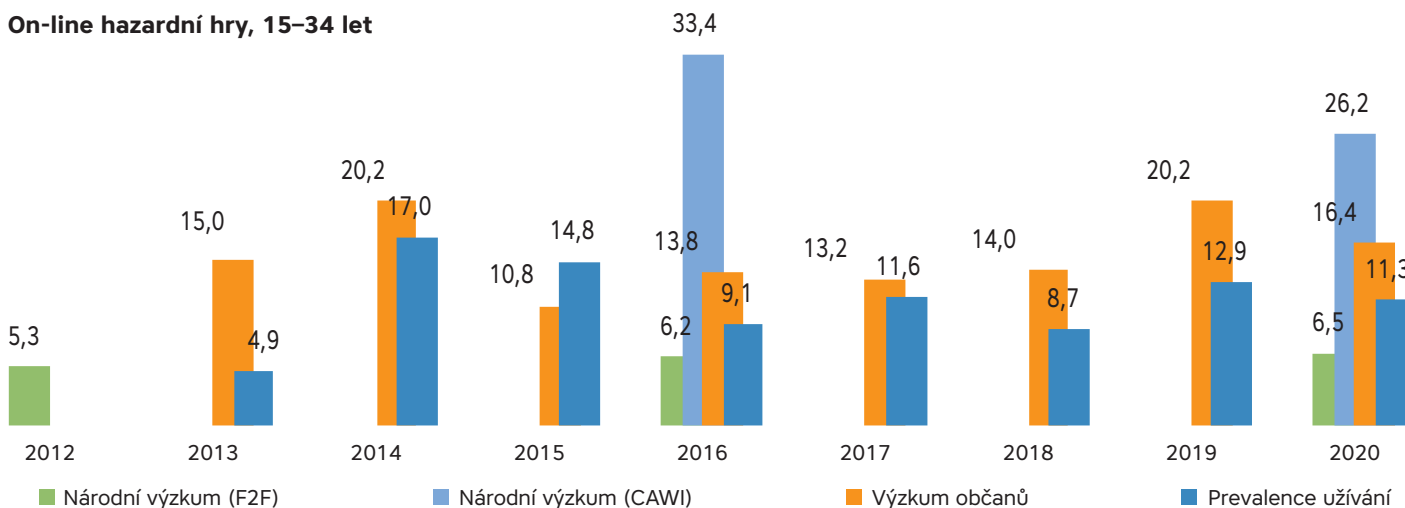
GRAF 11

Prevalence hraní hazardních her on-line v posledních 12 měsících v dospělé populaci 15+ a v populaci mladých dospělých 15–34 let – srovnání studií realizovaných v l. 2012–2020, v %

On-line hazardní hry, 15+ let

On-line hazardní hry, 15–34 let

Pozn.: Národní výzkum 2012 byl proveden ve věkové skupině 15–64 let.

Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že prevalence hraní HH v populaci 16letých zůstává od r. 2015 na přibližně stejné úrovni – hraní HH v posledních 12 měsících uvádí 9,2–10,5 % studentů.

Oproti předchozím letům se ale zvýšil podíl těch, kteří hráli s frekvencí jednou měsíčně nebo méně často, naopak klesl podíl těch, kteří uvedli pravidelné hraní HH. Došlo také k poklesu podílu studentů, kteří uvedli hraní 2 a více hodin při jedné příležitosti (tzv. v kuse), a to z 3,6 % v r. 2015 na 3,2 % v r. 2019.

Od r. 1995 lze ve studii ESPAD sledovat hraní na TH (automatech). Podíl 16letých, kteří uvedli hraní na automatech s frekvencí 1krát týdně nebo častěji, se dlouhodobě pohyboval v rozmezí 1–1,5 %, ale v r. 2019 výrazně klesl na 0,4 %. Jde pravděpodobně o dopad ZHH, který zrušil možnost provozovat

TH mimo herny a kasina, zavedl povinnou registraci hráčů TH a výrazně tak omezil přístup nezletilých k TH.

Za r. 2020 jsou k dispozici údaje z každoroční studie mezi žáky ZŠ a SŠ v Praze, ve které jsou žáci od r. 2016 v jedné otázce dotazováni na hraní TH a KS (včetně sázení na internetu). Hraní HH v posledních 12 měsících uvedlo celkem 10,0 % dotázaných (15,0 % chlapců a 4,6 % dívek), opakované hraní 3,6 % (6,3 % chlapců a 0,7 % dívek). Prevalence hraní HH roste s věkem, k největšímu nárůstu dochází ve 2. a následně 4. ročníku SŠ (kdy již řada studentů dosáhne zákonné hranice 18 let). Prevalence hraní HH mezi žáky a studenty pražských škol dlouhodobě postupně klesá (z 14,3 % v r. 2016 na 10,0 % v r. 2020), prevalence pravidelného hraní však zůstala dlouhodobě na stejné úrovni (1,2–1,4 %). ✕

Problémové hráčství

> Odhady prevalence problémového hraní v celopopulačních studiích provádí NMS od r. 2012 prostřednictvím 2 standardních screeningových škál Lie/bet a PGSI. Oproti škále Lie/bet poskytuje škála PGSI vyšší odhady. Důvodem může být to, že škála PGSI pokrývá mnohem širší spektrum problémů v souvislosti s hraním HH.

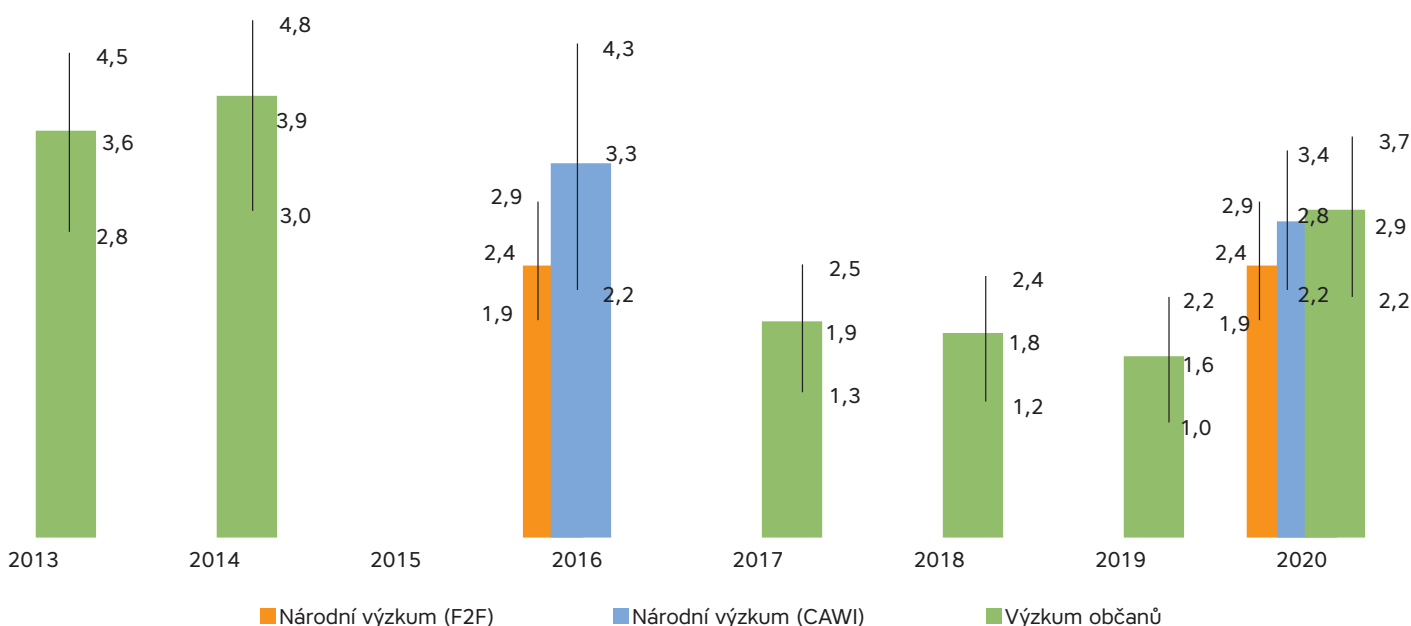
Zatímco ve face-to-face (F2F) části Národního výzkumu z r. 2020 spadaly do kategorie problémového hraní 2,4 % populace podle škály Lie/bet, podle škály PGSI bylo v riziku vzniku problémů celkem 4,5 % populace a přibližně 2krát vyšší jsou i odhady výskytu problémového hraní mezi hráči různých her.

Odhady týkající se vysokého rizika na obou škálách poskytují srovnatelné odhady – do kategorie vysokého rizika spadalo 1,3 % populace (a obdobně 6,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, resp. 16,0 % hráčů jiných her než loterie). Odhady prevalence problémového hraní z Národního výzkumu zůstávají dlouhodobě na stejné úrovni.

Odhady pomocí škály Lie/bet z Výzkumu občanů naznačují v r. 2020 meziroční nárůst prevalence problémového hraní v obecné populaci (z 1,6 % v r. 2019 na 2,9 % v r. 2020). V dlouhodobém horizontu došlo ke snížení – v l. 2013 a 2014 se v riziku nacházelo 3,6 %, resp. 3,9 % dospělé populace.

GRAF 12

Srovnání výsledků odhadů problémového hraní v obecné populaci za použití screeningové škály Lie/bet v l. 2012–2020, v %

Pozn.: Odhady zahrnují osoby, které uvedly hraní her (bez loterií) v posledních 12 měsících.

Podle škály PGSI použité v I. 2012–2020 prevalence problémového hraní v obecné populaci mírně klesla, a to jak mezi respondenty dotazovanými F2F, tak on-line (z 5,7 % v r. 2016 na 4,5 % v r. 2020, resp. z 10,8 % na 9,2 %).

Při extrapolaci výsledků získaných v I. 2017–2020 prostřednictvím nástroje Lie/bet na populaci ČR ve věku 15 a více let odpovídal podíl osob v riziku problémového hráčství přibližně 144–254 tis. osob, z toho ve vysokém riziku se nacházelo přibližně 60–110 tis. osob. Extrapolace škály PGSI ukazuje, že v riziku se nachází přibližně 400–800 tis. osob, z toho ve vysokém riziku 100–200 tis. osob.

Napříč studii se dlouhodobě ukazuje, že nejvyšší zastoupení hráčů v riziku rozvoje problémového hráčství je mezi hráči TH land-based a hráči KS (včetně live sázek) on-line. Přibližně pětina až třetina těch, kteří hráli TH v posledních 12 měsících, se napříč studii nachází v pásmu vysokého rizika měřeno oběma škálami. Mezi hráči on-line HH včetně KS on-line je tento podíl přibližně 10–20 % podle studie.

Ze studie mezi lékaři ČR, která se opakuje ve dvouletých intervalech, vyplývá střední odhad prevalence problémového hráčství 0,8–0,9 %. V absolutních číslech jde přibližně o 67–77 tis. osob, z toho přibližně 7–8 tis. mladších 18 let. Odhad počtu osob s hráčskou poruchou kolísá v jednotlivých vlnách studie od r. 2012 kolem 100 tis., v r. 2020 poprvé klesl pod hodnotu 80 tis. osob.

Poslední vlna studie ESPAD ukázala, že v riziku problémového hráčství se podle škály Lie/bet nacházela 2–3 % 16letých (z toho ve vysokém riziku přibližně 0,5 % studentů) a podle škály CSPG 5–6 % studentů (z toho ve vysokém riziku přibližně 3 % studentů). Výskyt problémového hraní je přibližně 4krát vyšší mezi chlapci než mezi dívkami a podle typu školy je nejvyšší mezi studenty středních škol bez maturity a odborných učilišť.

Prevalence problémového hraní HH je vyšší v některých populačních skupinách. Např. ve studii mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody z r. 2020 spadalo do kategorie rizika problémového hráčství v posledních 12 měsících před uvězněním 25 % celého souboru, z toho do kategorie vysokého rizika 15 % odsouzených (stejně jako v r. 2018).

V r. 2019 proběhla poslední vlna studie mezi hráči v léčbě, která se opakuje od r. 2013 ve dvouletých intervalech. Ženy tvořily 16 % hráčů (dlouhodobě stabilní poměr), průměrný věk hráčů v léčbě byl přibližně 35 let.

V různých vlnách studie se opakuje stejný vzorec rozvoje problémového hráčství, kdy s hraním HH respondenti začali v průměru kolem 20 let, primární problémovou hru začali hrát kolem 23 let, pravidelné hraní začalo ve 25 letech, problém s kontrolou hraní nastal v 28 letech a odbornou pomoc vyhledali v průměru v 32 letech. Existuje však značná individuální variabilita.

Většina hráčů v léčbě v r. 2019 uvedla jako svou primární problémovou hru TH (57 %), což představuje výrazný pokles od r. 2013 (83 %). Výrazně se zvýšil podíl hráčů, jejichž hlavní hrou byly kursově sázky, a to z 10 % v r. 2013 na 24 % v r. 2019. Podíl hráčů, jejichž hlavní problémovou hrou byly kursově sázky on-line se v letech 2013–2019 dokonce ztrojnásobil (z 6 % na 18 %). Celkově se zvýšil podíl hráčů v léčbě, kteří jako svou hlavní problémovou hru uvádí on-line hru (z 10 % v r. 2013 na 26 % v r. 2019).

Rovněž adiktologické služby evidují nárůst hráčů HH on-line, zejména KS, a pokles počtu hráčů TH land-based. V některých službách začali převažovat hráči KS. Významnou část klientů tvoří bývalí a aktivní sportovci. Podíl žen je nízký, ale mírně roste. Zvyšuje se také počet seniorů s hráčskou poruchou. ✕

Zdravotní a sociální dopady

> Studie mezi hráči v léčbě v r. 2019 potvrdila vysoký výskyt psychiatrické komorbidity. Až 63 % hráčů v posledních 30 dnech před léčbou trpělo úzkostně-depresivní poruchou, dalších 20 % vykazovalo zvýšené riziko této poruchy.

Myšlenky na sebevraždu mělo někdy v životě 49 % a 22 % uvedlo pokus o sebevraždu, z toho polovina opakovaně. Mezi hráči trpícími hráčskou poruchou je vyšší výskyt užívání návykových látek.

Průměrné měsíční výdaje na hraní v posledním roce před začátkem léčby byly 50 tis. Kč, průměrná měsíční bilance mínus (–) 43 tis. Kč. Celkovou zápornou finanční bilanci uvedlo 91 % hráčů, průměrná bilance byla –1,2 mil. Kč, medián byl –500 tis. Kč. Zadluženo bylo 88 % respondentů, průměrný dluh byl přibližně 800 tis. Kč, medián zadlužení 500 tis. Kč. Medián zadluženosti hráčů TH byl 500 tis., u zadlužených hráčů ŽH 525 tis. Kč a u zadlužených hráčů KS 750 tis. Kč.

Legální práce byla hlavním zdrojem příjmů hráčů v posledních 12 měsících před vstupem do léčby – tvořila v průměru 43 % celkového příjmu hráčů. Dále to byly ve 27 % půjčky, nejvíce nebankovní půjčky (11 %), a dále kriminální činnost (8 %). ✕

Kriminalita

> Jako kriminalita primárně související s hraním hazardních her (HH) jsou označovány přestupky a trestné činy, jejichž skutková podstata zahrnuje provozování HH. Od začátku r. 2017 je kontrolním orgánem v prostředí land-based celní správa (CS). CS od listopadu 2019 vykonává dozorovou činnost i v prostředí on-line HH. Od r. 2021 ukládá CS rovněž sankce v oblasti provozování HH on-line.

CS provedla v r. 2020 v rámci výkonu dozoru nad provozováním HH přes 750 kontrol a zjistila téměř 500 porušení ZHH. Přitom bylo zajištěno 770 nelegálně provozovaných TH včetně 433 tzv. kvízomatů. Rovněž byly zajištěny finanční prostředky ve výši přes 2,1 mil. Kč. Zařízení pro hraní TH provozovaná v rozporu se zákonem byla zajištěna ve 142 hernách (423 v r. 2018, 232 v r. 2019), z nichž 42 bylo v Moravsko-slezském a 39 v Jihomoravském kraji. CS za porušování ZHH v land-based prostředí uložila v r. 2020 pokuty v souhrnné výši 37,5 mil. Kč.

V r. 2020 přibýlo na seznam blokových internetových stránek s nelegální nabídkou HH, který vede MF, celkem 6 stránek a do dubna 2021 pak dalších 91, z nich většina byly tzv. zrcadlové stránky 2 provozovatelů. Na konci dubna 2021 bylo na seznamu zapsáno téměř 220 webových stránek, nejčastěji šlo o varianty stránky 1xbet.com (100 případů). V r. 2020 CS prověřovala 151 stránek s podezřením na nelegální provozování HH, u 20 stránek byl postoupen podnět na MF. V r. 2020 byly za porušení zákona při provozování HH on-line uloženy pokuty v celkové výši 197 mil. Kč.

Ve studii mezi hráči v léčbě mezi r. 2017 a 2019 klesl podíl hráčů, kteří hráli HH on-line na nepovolených stránkách.

Jednou z forem HH nelegálně provozovaných on-line je tzv. dipování (HH s prvky tomboly či loterie, zejména o šperky, dětské oděvy či kosmetiku). Nabídka této formy nelegálního hazardního hraní pokračovala rovněž v r. 2020 a 2021.

Za r. 2020 bylo evidováno 88 trestných činů v souvislosti s HH. Ve všech případech se jednalo o trestný čin neoprávněného provozování hazardní hry, přičemž stíháno bylo 110 osob. V porovnání s předchozím obdobím je patrný pokles počtu registrovaných trestných činů neoprávněného provozování hazardní hry, a současně více než dvojnásobný nárůst počtu stíhaných osob. Státní zastupitelství evidovalo celkem 112 stíhaných osob, u 79 z nich (71 %) bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno. Obžalováno bylo 26 a odsouzeno 24 osob.

Pokud jde o sekundární kriminalitu, podle výsledků studie mezi hráči v léčbě z r. 2019 se krádeže někdy dopustilo 51 % patologických hráčů (43 % v r. 2017), podvodu 37 % (29 % v r. 2017), zpronevěry 33 % (27 % v r. 2017), výroby a/nebo prodeje drog 28 % (24 % v r. 2017) a loupeže 12 % (8 % v r. 2017). Míra sekundární kriminality uváděné patologickými hráči tak vzrostla.

Na souvislost hraní HH s páchaním trestné činnosti je možno usuzovat z výsledků dotazníkové studie realizované ve dvouletých intervalech mezi osobami ve výkonu trestu odnětí svobody v r. 2020. Spáchání krádeže kvůli hraní HH nebo splacení dluhu ze hry někdy v životě uvedlo téměř 20,4 % osob, což je nejvíce od r. 2014. ✕

Prevence

> Součástí systému prevence rizikového chování v resortu školství je rovněž prevence hazardního hraní. V r. 2019 byly vládou přijaty *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027* a její akční plán na období 2019–2021.

V prosinci 2019 mělo certifikaci odborné způsobilosti v primární prevenci celkem 62 organizací s 94 programy, z nichž 80 realizovalo adiktologickou prevenci, jejíž součástí je i problematika HH. Proces certifikací však byl MŠMT v květnu 2019 pozastaven.

V r. 2020 byla prevence ve školním prostředí ovlivněna opatřeními souvisejícími s pandemií COVID-19. Zákaz přítomnosti žáků a studentů ve školách platil od 13. března 2020 do 25. května pro žáky prvního stupně ZŠ a do 8. června pro žáky druhého stupně ZŠ a SŠ. Omezení prezenční výuky se opakovalo od 14. října 2020 prakticky do konce roku. V průběhu r. 2020 probíhala výuka převážně distanční formou.

Situací související s COVID-19 byl omezen i vstup externích poskytovatelů programů primární prevence do škol, což výrazně ovlivnilo realizaci preventivních programů. Poskytovatelé programů primární prevence na situaci reagovali zejména přesunem programů a poradenských služeb do on-line prostředí.

V listopadu 2020 realizovala Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN dotazníkové šetření s cílem zmapovat aktuální stav v poskytování školských preventivních programů během COVID-19. Výsledky ukázaly, že i přes vnímanou vysokou důležitost problému nelátkových závislostí byla v rámci distanční prevence zaznamenána relativně nízká míra realizace prevence v této oblasti a téměř žádné školy nehlásily aktivity v oblasti prevence on-line hazardního hraní.

Do *Systému evidence preventivních aktivit* nahlásilo své aktivity ve školním roce 2019/2020 celkem 2168 ZŠ a SŠ (40 % všech škol v ČR). Tématu nelátkových závislostí, včetně HH, bylo věnováno průměrně 12,8 hodiny na ZŠ a 6,1 hodiny na SŠ, nejvíce v 8. a 9. ročníku ZŠ a odpovídajících ročnících víceletých gymnázií (2 vyučovací hodiny).

V r. 2020 bylo v dotačním řízení ÚV ČR/RVKPP podpořeno celkem 20 programů specifické adiktologické primární prevence. Podpořené programy se komplexně zaměřují na primární prevenci rizikového chování, včetně adiktologické prevence, a témata prevence HH či nadužívání nových technologií jsou částečně obsažena v nabídce většiny z nich.

V posledních letech roste nabídka on-line informačních a poradenských služeb pro obecnou populaci i hráče a jejich blízké.

Za r. 2020 jsou stejně jako v předchozích letech k dispozici informace o sebeomezujících opatřeních z Výzkumu občanů 2020, jejichž nabídku zaznamenalo 10,0 % respondentů, kteří hráli HH v posledních 12 měsících, nejčastěji hráči on-line her (28,6 %). Podíl osob, kterým bylo nabídnuto sebeomezení, se zvyšuje. O rizicích spojených s hraním HH a možnostech léčby problémového hráčství mělo v r. 2020 informace celkem 64,9 % hráčů. Oproti předchozímu roku se zvýšila míra informovanosti prostřednictvím letáků a plakátů v provozovnách nebo internetových stránek s HH. Nabídku k sebevyloučení ze hry někdy dostalo celkem 2,9 % hráčů HH, nejvíce hráčů HH on-line (9,5 %).

Informace o zkušenostech hráčů s nabídkou omezení a o jejich informovanosti o rizicích hazardního hraní jsou k dispozici rovněž ze studie mezi hráči HH v léčbě. V poslední vlně studie v r. 2019 celkem 40 % respondentů uvedlo, že jim byla někdy nabídnuta možnost omezit své hraní prostřednictvím nastavení limitů hry, což bylo výrazné zvýšení od r. 2015 (15 %). Nabídky sebeomezení využilo 12 % respondentů (31 % těch, kterým bylo sebeomezení nabídnuto), v r. 2015 to bylo 6 % (resp. 35 %). Celkem 28 % respondentů z r. 2019 si při hraní hry všimlo ukazatele délky účasti na hazardní hře a 32 % si všimlo ukazatele celkových proher. ✕

Léčba

> Míra vstupu hráčů HH do léčby je poměrně nízká, i když kapacita a dostupnost specializované péče v ČR roste. Příčinou jsou mj. bariéry na straně hráčů. Klienti se potýkají s pocity studu, strachu, že vyjde najevo jejich problém, a z obavy odmítnutí ze strany rodiny a osob blízkých po přiznání problému. Často se objevuje také obava z ukončení hraní. V r. 2020 byl vstup do léčby komplikován opatřeními v souvislosti s COVID-19 na straně hráčů i dostupnosti služeb.

Celkem 81 % hráčů v léčbě ze studie z r. 2019 se někdy pokusilo své hraní omezit nebo s hraním přestat bez odborné pomoci. Hlavními důvody pro vyhledání odborné pomoci byly stejně jako v minulých letech finanční problémy a problémy ve vztazích s blízkými, následovaly problémy v oblasti duševního zdraví a v zaměstnání. Opakovaně se léčilo 41 % z nich.

V důsledku pandemie COVID-19 došlo v r. 2020 k omezením v poskytování osobních intervencí, které však nevedlo k poklesu výkonnosti služeb. V kontaktu s klienty byly využívány on-line komunikační nástroje, sociální sítě a videokonferenční aplikace. Tento způsob poskytování intervencí však některým klientům nevyhovoval a přerušili kontakt se službou.

Služby pro problémové hráče a jejich rodiny jsou v ČR poskytovány v ambulantních adiktologických programech, psychiatrických ambulancích a také v pobytových programech. Rozvíjí se on-line poradenské a léčebné intervence.

V posledních letech roste podpora specializovaných služeb pro hráče HH, a to zejména díky finanční podpoře ÚV ČR/RVKPP. Cílem této podpory je mj. vytvořit základní síť specializovaných programů pro problémové hráče ve všech krajských městech.

Ze Sčítání adiktologických služeb z r. 2020 vyplývá, že u 156 z celkem 292 služeb, které se studie zúčastnily, jsou jednou z hlavních cílových skupin také hráči HH. Jde zejména o sociální služby (67 %). Hráčům nabízí převážně ambulantní a kontaktně-poradenské služby. Nejvíce služeb je v kraji Moravskoslezském a Ústeckém a v Praze. Hráči HH byli klienty velmi často v 23 službách a tvořili více než 20 % klientů v 10 službách.

Z programů podpořených v dotačním řízení RVKPP vykazalo v r. 2020 poskytnutí služby nejméně jednomu klientovi celkem

72 projektů (63 v r. 2019), v kontaktu se službami bylo 2333 problémových hráčů (2230 v r. 2019). Poskytování služeb bylo ovlivněno pandemií COVID-19 – došlo k poklesu počtu výkonů poskytovaných v osobním kontaktu, ale výrazný meziroční nárůst byl zaznamenán u telefonického a internetového poradenství.

Programy pro HH byly v ČR dostupné ve 33 městech ČR. Nejvyšší počet programů pro HH představují ambulance, z toho bylo 12 specializovaných ambulancí na HH. V r. 2020 fungovalo v ČR 10 krajských center pro HH. Na doléčování a stabilizaci klientů po léčbě bylo zaměřeno 9 projektů.

V r. 2019 (novější data nejsou k dispozici) bylo léčeno v ambulantní a lůžkové psychiatrické péči celkem 954 pacientů s diagnózou patologické hráčství (F63.0), v tom v ambulancích bylo léčeno celkem 807 osob a na lůžkových odděleních 240 osob. Od r. 2010 klesl počet léčených hráčů o více než 56 %. Ambulantní léčbu osobám s hráčskou poruchou nahlásilo 336 psychiatrických ambulancí.

Rozvíjí se nabídka pomoci prostřednictvím internetu a telefonu. Od r. 2018 funguje *Národní linka pro odvykání hraní* (tel. 800 350 000). V ČR existuje celkem 8 internetových poradenských a informačních služeb pro hazardní hráče a jejich blízké. Nejvyužívanější on-line poradnou je *koncimshranim.cz* organizace SANANIM, na které se v r. 2020 nově zaregistrovalo 263 klientů (183 v r. 2019). Společnost Podané ruce a organizace Prevent99 vytvořily mobilní aplikace, které hráčům nabízejí anonymně a bezplatně pomoc v kontrole hráčského chování a odbornou pomoc.

V ČR se rozvíjejí také svépomocné intervence. V ČR fungují celkem 3 skupiny anonymních gamblerů, 2 v Praze a 1 v Brně. Skupinové aktivity se v době protiepidemických opatření proti COVID-19 přesunuly na internet, kde však byla účast velmi nízká struktura setkání se často zcela rozpadla. V Brně dále působí tzv. recovery kouči v rámci iniciativy *Zotavení Brno*, od r. 2020 tato iniciativa poskytuje také mobilní služby.

Specializované oddíly s dobrovolným léčením závislostí, jejichž cílovou skupinou jsou i osoby s hráčskou poruchou, byly v r. 2020 zřízeny v 11 věznicích z celkového počtu 35. Celková kapacita specializovaných léčebných oddílů činila 349 míst. Hraní HH jako primární problém uvedlo 12 osob (4 %) z celkového počtu 341 osob nově zařazených do terapeutického programu. ✕

Toto číslo bylo zpracováno na základě Výroční zprávy o hazardním hraní v ČR v roce 2020 [MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J., FRANKOVÁ E. 2021. Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2020. MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky.]. Podrobné informace a jejich zdroje podle citačních standardů jsou uvedeny ve výroční zprávě.

Doporučená citace

Rous, Z. (2021). Hazardní hraní v České republice v roce 2020. Zaostřeno 7 (4), 1–16.

Národní monitorovací
středisko pro drogy
a závislosti

OZNÁMENÍ / ODKAZY

Informace o drogové situaci a o situaci v oblasti hazardního hraní v ČR

<http://www.drogy-info.cz/>.

Veškeré publikace vydané Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti, včetně všech čísel Zaostřeno, jsou v elektronické podobě ke stažení na

<http://www.drogy-info.cz/index.php/publikace>.

Případné objednávky tištěných publikací zasílejte na e-mail: drogyinfo@vlada.cz.

Mapa pomoci

<https://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci/>.

Změny kontaktních údajů zasílejte na e-mail: drogyinfo@vlada.cz.

Kalendář akcí

<http://www.drogy-info.cz/kalendar-akci/> – informace o vzdělávacích akcích a seminářích v adiktologii nebo zajímavých pro obor adiktologie, které je možno v kalendáři zveřejnit, zasílejte na e-mail: drogyinfo@vlada.cz.

Reedice projektu „Když musíš, tak musíš“

DVD s 6 dokumentárními filmy o drogách – objednávky zasílejte na e-mail: drogyinfo@vlada.cz.

Aplikace UniData a PrevData k evidenci klientů a intervencí v drogových službách včetně uživatelské podpory

<http://www.drogoesluzby.cz/>.

Internetová stránka Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)

<http://www.emcdda.europa.eu/>.

Evropská zpráva o drogách EMCDDA

https://www.emcdda.europa.eu/publications/edr/trends-developments/2021_en.

Národní stránky na podporu odvykání kouření

<https://www.koureni-zabiji.cz/>.

Národní stránky pro snížení rizik hazardního hraní

<https://www.hazardni-hrani.cz/>.

Národní stránky pro podporu omezení konzumace alkoholu:

<https://www.alkohol-skodi.cz/>.

Národní linka pro odvykání 800 35 00 00.

Projekt Systémová podpora rozvoje adiktologických služeb v rámci integrované protidrogové politiky

<https://www.rozvojadiktologickychsluzeb.cz/>.